

sat i relation til social- og personhistorien. Det er således primært i epilogen, at Dietze gør et kort forsøg på at drage sammenhænge mellem Plessners liv og værk. Her nævnes det bl.a., at Plessners forsøg på at forklare et hollandsk publikum om årsagerne til nationalsocialisternes magtovertagelse i *Das Schicksal deutsche Geistes* var et forsøg på for at komme overens med sin egen skæbne, og at emigrationserfaringen kontinuerligt tvang ham til filosofisk-antropologisk at gentænke menneskets kendetegn og egenskaber og dets relationer til sine artsfæller og omverdenen.

Disse indvendinger skal imidlertid ikke overskygge, at *Nachgeholttes Leben* både er en analytisk-empirisk kraftpræstation samt et langt hen af vejen vellykket studie. Bogen blev i 2006 tildelt den prestigøse *Hedwig Hintze-Preis des deutschen Historikerverbands* og vil i lang tid fremover stå som standardværket om Plessner. Ligesom *Leben als Konflikt* minder den på effektiv vis om, at idéer intellektuelle og akademiske positioner, vidensformer og identiteter aldrig opstår i et vakuum, men altid er produktet af specifikke agents mere eller mindre bevidste ageren i forskellige sociale, politiske og kulturelle kontekster. På den baggrund kan begge bøger absolut anbefales, ikke mindst til de, der interesserer sig for tysk idé- og kulturhistorie i det 20. århundrede.

Niklas Olsen

Feministiske tænkere

Dorte Marie Sørensen: Feministiske tænkere. En tekstsamling, redigeret af Dorte Marie Søndergaard, København: Hans Reitzels Forlag 2007, 390 sider, 425 kr.

Dette er en bog for de indviede. Ikke nok med at bogens udvalg af primærtekster kommer fra det redaktøren bare henviser til som 'den såkaldt tredje bølge feminisme', teksterne i sig selv lukker sig også i vid udstrækning om deres eget univers. Det er feministiske tænkere, der diskuterer andre feministiske tænkeres teori. Der er ikke meget, der peger ud over den interne videnskabsteoretiske debat mellem stærkt teoretiske feminister. Den virkelighed, som feminismen har været med til at sætte på den videnskabelige og politiske dagsorden, optræder kun glimtvis i teksterne og da ofte som anledning til at diskutere og kritisere teori.

At den 'såkaldte tredje bølge feminisme' ikke forklares er symptomatisk for bogens henvendelse til dem, der kender teksterne og forfatterne på forhånd. De korte introduktioner til antologiens fire dele: 1) queerfeminisme, 2) forandring, handling og subjektivitet, 3) postkolonial, feministisk kritik og 4) feministisk videnskabsfilosofi tjener mindre som egentlige introduktioner til emnerne og snarere som forsøg på at autorisere de udvalgte tænkere.

I forordet diskuteres vanskelighederne i at oversætte de valgte tekster (s. 14), og de vanskeligheder burde have givet anledning til at spørge om,

hvorfor denne tredje bølge af feministisk teori har udviklet sig så næsten esoterisk-filosofisk. Det ligner mest af alt en feminisme, der desperat søger at efterligne den hårde, maskuline videnskab, de ellers alle søger at distancere sig fra.

Det er ærgerligt for de læsere, der som denne anmelder, er gået til bogen for at blive klogere på feminisme som både analytisk og politisk strategi. Her er man ringe hjulpet. Men måske dette er en uretfærdig kritik, for bogen præsenterer sig ikke som en introduktionsbog men derimod som en tekstsamling, og der er da også flere rigtig gode artikler. Jeg vil særligt fremhæve de to artikler fra tredje del om postkolonial, feministisk kritik: Chandra Talpade Mohanty: 'Under et vestligt blik: feministisk forskning og koloniseringsdiskurser' samt Oyeronke Oyewumi: 'Kønnetts begrebsliggørelse: det eurocentriske grundlag for feministiske begreber og udfordringen fra afrikanske epistemologier'.

Man skal altså ikke gå til denne bog, hvis man ikke ved, hvad den tredje bølge feminisme er. Men hvis man gør, da må denne bog være en kærkommen lejlighed til at stifte bekendtskab med dens største tænkere på dansk.

Mikkel Thorup

Tankemagt - et kritisk blik på

et ganske særligt værk

Hans Siggaard Jensen, Ole Knudsen & Frederik Stjernfelt (Red.): Tankens Magt. Vestens Idéhistorie, Lindhardt & Ringhof, 2006, 2.468 sider, kr. 1.999,-

Redaktorerne af trebindsværket *Tankens Magt - Vestens Idéhistorie* har faktisk ikke haft et misundelsesværdigt job. Undervejs i min læsning har jeg ofte tænkt, at kunsten at finde den rette balance, at få fordelt sol og vind ligeligt mellem 2500 års videnskab og mystik, forbrydelser og velsignelser, og mellem potteskår og rumprogram, må være at sammenligne med den af Rasmus Klumps rejser hvor jagten går på selve det forkromede øjemål. Selve øjemålet fandt Klump og vennerne aldrig, men mindre kunne også gøre det. Undervejs fik de mange gode oplevelser og blev en smule klogere på verden. Det er derfor godt at Hans Siggaard Jensen, Ole Knudsen og Frederik Stjernfelt har påtaget sig at lege idéhistoriens Kong Salomon. Det kan jo meget vel være, at dette værk forbliver det eneste af sin art de næste 50 år, måske endda århundredet ud. Det ville i så fald ikke gøre mig noget. Der er tale om et overordnet set solidt og pålideligt opslagsværk. Ikke et decideret oversigtsværk – dertil er der for mange selvpålagte begrænsninger og dermed indlagte problemer - men så langt fra blot et leksikalsk værk. Resultatet er vel snarere en systematisk og kronologisk samling af oversigtsartikler. Disse kan så være af varierende kvalitet: Nogle er rigtigt

ANMELDELSER